

Kdo skrbi za glasbene ustvarjalce in kako učinkovito?

moderatorka: izr. prof. dr. Eneja Drobež
govorci: Markus Bos (SENA), Natalia Škvareninova (SLOVGRAM)

Kolektivno upravljanje nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti

- **Člen 8(2) Direktive 2006/115 (prej. člen 8(2) Direktive 92/100/ES):**
 - države članice morajo zagotoviti **enkratno pravično nadomestilo**
 - ki se dolguje za priobčitev fonogramov javnosti
 - ki se deli med izvajalce in proizvajalce fonogramov
- **Enkratno pravično nadomestilo kot pojem prava EU:**
 - enotna razlaga
 - merila za izračun določijo države članice
 - primerno ravnotežje med interesi imetnikov pravic in uporabnikov (**C-245/00-SENA**)
 - ni treba zagotoviti minimalnega pavšalnega nadomestila (C-37/24-DADA Music)
 - bogata praksa SEU glede vprašanja, kaj je javna priobčitev (C-403/08, C-135/10, C-162/10, C-115/18, C-641/15, C-753/18, C-775/21 in C-826/21)
 - pri priobčitvi AV dela javnosti se ne plača nadomestila za priobčitev vanj vključenega fonograma javnosti (C-147/19-Altresmedia)
 - prepoved izključitve izvajalcev iz tretjih držav od prejemanja nadomestila (**C-265/19-RAAP**)

Trije sistemi kolektivnega upravljanja – tri različne izkušnje

1. IPF:

- pravica do nadomestila pri priobčitvi fonograma javnosti (130. člen ZASP)
- **obvezno kolektivno upravljanje** (9. čl. ZKUASP) z **zakonitim skrbništvom** (18/3 čl. ZKUASP), z izjemo iz 10. čl. ZKUASP (posamične prireditve in po sodni praksi tudi radiodifuzno oddajanje, če je izvajalec imetnik vseh materialnih avtorskih in sorodnih pravic za ta način uporabe)

2. SLOVGRAM:

- pravica do nadomestila za javno priobčitev posnete umetniške izvedbe (§ 99(2)(a) in (b) Autorského zákona, AZ) in fonograma (§ 110 AZ)
- **razširjeno kolektivno upravljanje (opt-out)**, dovoljenje Ministrstva za kulturo za razširjene kolektivne licence, velja od 1. 1. 2025

3. SENA:

- dolžnost plačila nadomestila za javno priobčitev fonogramov (7. čl. Wet op de naburige rechten (WNR))
- pristojnost pobirati nadomestilo **določena s 15. členom WNR** in pooblastilom ministrstva za pravosodje in javnost

Razmerje uporabniki – KO – imetniki pravic

1. Razmerje uporabniki - KO

1. IPF – pobira nadomestila za **svetovni repertoar**, ni dolžnosti plačila nadomestila v primeru izjem (10. člen ZKUASP)
2. SLOVGRAM – pobira nadomestila za **svetovni repertoar**, razen za tiste imetnike ne, ki so izkoristili pravico izstopa (opt-out)
3. SENA – pobira nadomestila za **svetovni repertoar**

2. Razmerje KO – imetniki pravic

1. Delitev polovice zbranih sredstev izvajalcem, polovice proizvajalcem fonogramov
2. Skrbno iskanje imetnikov pravic

3. Vpliv sodbe C-265/19-RAAP, predvsem glede ameriških izvajalcev

1. **SENA** – pred sodbo RAAP ni pobirala nadomestil za ameriške izvajalce, sedaj zahteva 26,6 % dodatka za ameriške imetnike pravic (<https://sena.nl/en/raap-ppi>)
2. **SLOVGRAM** – RAAP še ni implementiran v slovaško pravo, zato upošteva nacionalno pravo (pravna varnost), ne pobira za izvajalce tretjih držav, implementacija sodbe bi zahtevala dvig tarif
3. **Irska** – iz sodbe SEU izhaja, da je pred to sodbo PPI, ki upravlja pravice proizvajalcev fonogramov, obdržala del, ki bi pripadal tujim izvajalcem ob neobstoju vzajemnosti (tj. pobira se celota, vse ostane proizvajalcem fonogramov)
4. **Francija** – pred sodbo SEU se je delež, ki bi pripadal ameriškim izvajalcem, pobral za izvajalce in namenil v namenske sklade kot „pravno nerazdeljivi zneski“, po sodbi so sredstva zastajala pri KO
5. **IPF?**

IPF – nekateri ekonomski podatki

	Prihodki	Stroški	Delež stroškov v prihodkih	Izplačila avtorskih honorarjev in nadomestil	Izplačila iz skladov	Razmerje med vsemi odhodki in prihodki	Denarna sredstva ob koncu leta	Razmerje med denarnimi sredstvi ob koncu leta in prihodki	Obveznosti do imetnikov pravic ob koncu leta	Razmerje med obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki
2024	8.871.665	2.428.961	27%	4.391.350	151.432	79%	7.693.227	87%	9.010.014	102%
2023	7.259.221	2.000.932	28%	4.273.034	226.301	92%	7.258.747	100%	7.817.894	108%
2022	6.575.871	1.735.180	26%	2.958.637	160.035	79%	6.282.951	96%	7.223.415	110%
2021	4.953.203	1.531.579	31%	2.178.344	478.239	88%	4.503.590	91%	5.904.110	119%
2020	4.569.744	1.554.121	34%	2.437.020	225.383	96%	3.910.310	86%	4.921.054	108%
2019	4.574.981	1.633.019	36%	2.437.020	202.251	100%	3.298.131	72%	4.678.984	102%
2018	4.045.024	1.663.792	41%	1.188.013	203.964	81%	2.670.366	66%	4.053.599	100%
2017	4.079.289	1.610.017	39%	978.508	280.994	76%	2.681.449	66%	3.672.047	90%
2016	3.046.930	/	/	/	/	/	2.016.830	66%	3.238.012	106%
2015	2.913.376	/	/	/	/	/	1.811.265	62%	3.228.284	111%

IPF – zadovoljstvo imetnikov pravic

- Anketirali smo **201** imetnika pravic (družbena omrežja, spletne strani KO). **125** anketirancev je izjavilo, da njihove pravice ščiti IPF, od teh je **105** anketirancev izpolnilo anketo o zadovoljstvo z IPF.
- **z+4 test**
- pri IPF smo ugotovili **najmanjši odstotek nezadovoljstva med vsemi slovenskimi KO** glede:
 - spletne aplikacije za prijavo del
 - hitrosti in preprostosti prijave del
 - sprememb podatkov o imetniku pravic
 - namenskih skladih
 - učinkovitosti pritožbenih sistemov
 - reševanja sporov med imetniki pravic in KO znotraj KO
 - preglednosti javno objavljenih podatkov
- ugotovili smo **tudi drugi najmanjši odstotek nezadovoljstva** glede:
 - transparentnosti delovanja KO
 - razpoložljivosti podatkov za preverjanje pravilnosti obračunavanja nadomestil

IPF – zadovoljstvo imetnikov pravic

	spodnja meja	zgomnja meja
Lastnosti na katere se pritožujejo avtorji	min($\alpha=0,05$) %	max($\alpha=0,05$) %
Slabost aplikacije za prijavo del	10,1	21,7
Slab postopek prijave del	11,7	23,8
Slab postopek spremembe podatkov o imetniku pravic	5,5	15,1
Neustreznost pravil o delitvi avtorskih honorarjev	15	28
Neprimernost namenskih skladov KO	11,7	23,8
Neobstoj primerne pritožbene sheme za uveljavljanje izplačila zbranih avtorskih honorarjev	9,3	20,6
Neuspešno reševanje sporov znotraj organizacije med KO in imetniki pravic	10,1	21,7
Ni transparentno delovanje KO	16,7	30
Pomanjkanje podatkov na spletni strani o pravicah	14,2	26,9
Ne-posredovanje podatkov, ki jih avtor potrebuje za nadzor obračuna	16,7	30
Nepravilno obračunavanje avtorskih honorarjev	11,7	23,8

Vprašanja za razpravo

1. Kako je danes urejena zaščita pravic glasbenih izvajalcev – in kje so največje vrzeli?

- vpliv sodbe RAAP na položaj izvajalcev v EU
- **ali lahko KO odloči o zavezujoči razlagi sodbe SEU, ne da bi jo zakonodajalec implementiral v nacionalno pravo?**
- vpliv sistema kolektivnega upravljanja na položaj izvajalca z vidika razmerja med člani/nečlani

2. Kakšna je vloga KO pri zagotavljanju poštenega nadomestila ustvarjalcem v digitalni dobi?

2. Kakšni so učinkoviti mehanizmi za pošteno uporabo del, vezani na kolektivne organizacije?

3. Ali lahko kolektivna organizacija pomaga ustvarjalcem pri lastni zaščiti, informiranosti in profesionalizaciji?

- Ali naj bo vloga KO osredotočena samo na zbiranje in razdeljevanje nadomestil?

Questions for discussion

- 1. How are the rights of music performers protected today – and where are the biggest gaps?**
 - The impact of the RAAP judgement on the position of performers in the EU
 - **Can a CMO decide on binding interpretation of an ECJ decision without legislative changes, or must the national law be amended first?**
 - The impact of the collective management system on the position of performers in terms of the relationship between members and non-members
- 2. What is the role of CMOs in ensuring fair remuneration for creators in the digital age?**
- 3. What are effective mechanisms for fair use of works linked to CMOs?**
- 4. Can CMOs assist creators in protecting themselves, staying informed, and becoming more professional?**
 - Should the role of the KO be focused solely on collection and distribution of money?